

Uhartedian

Biziki maite dudan hitza da uhartedia. *Negutegia* idazten ari nintzela etengabe nuen ate joka, eta egunotan hura gazteleratzen jardun dudanean, berriro urgaineratu da. Uharthe multzoa, nork bere berezitasunekin, bere subjektibitatearekin, baina denek dute zerbait amankomunean. Berezitasunean, singularitatean, subjektibitate berriak sortu ahal izateko. Uhartheak berriz jaiotzeko lekuak direla zioen Deleuzek, ernaberritzeko aukera ematen dutela. Eta “liburu ederrenak nolabaiteko hizkuntza atzerritar batean daude idatziak”, hori ere esaten zuen.

“Nola konponduko da ba ongi [idazlea], bere zeregina lengoaiari berri bat izatea bada?”, galdetzen zuen José Luisek joan den astean. Hitz higatuen aurrean lengoaiari berri bat asmatzea, hizkuntza atzerritar hori sortzea. Esango nuke zeregin hau gizarte osoarenak beharko lukeela. Arazoa ez baita konprometitua zauden ala ez. Erresistentzia hitza erabiltzen duzun ala ez. Koherentea zaren ala ez. Ez, hori ez da arazoa. Baizik eta hitz horiek dagoeneko eskuinak eta ultraeskuinak ere bere hiztegian sartu dituela, alegia, hitz horiek jada ez dutela garai batean zuten esanahia.

Lengoaiari berri baten bilaketan –bakardadean edo uhartedian–, uhartea ur azalean mantenduko da uhartedia osatzen duten gaintzeko irlekin, ene ustetan, des-ikasten, des-sortzen eta des-garitzen. Ikasteko, sortzeko eta garatzeko. Atzera joaten jakin behar da aurrera egin ahal izateko. Badakigu norantz goazen bestela, bizi dugun krisi global –ekonomikoa, ekologikoa, etikoa, hizkuntzarena– honen amildegia etengabe handitzera.

Hitzak garbitzeko beharraz idatzi zuen Ingeborg Bachmann poetak eta pentsalariak. Prest zegoela adierazi zuen Frankfurtoko Unibertsitatean emandako

DANI BLANCO

Ixiar Rozas

Urkiza

Padrón

hitza sortan, prest hitzak garbitzeko ezinbestekoa den moral berri bati eusteko. Prest egotea zilegi da, beraz, zalantzarik gabe. Kontua da, norekin eta zertarako zauden prest.

Prest zeuden halaber turistak Costa Gravasen *Eden à l'ouest* filmaren klandestinoen ehizari ekiteko. Film horretan Greziako uharte bateko luxuzko hotelan, Turkiatik iritsitako klandestinoen ehizara jolasten dira turista aberatsak. *The Shock Doctrine* Winterbotton zinegilearen filmaren prest zeuden ere Milton Friedman ekonomista eta Nobel sari amerikarraren neurriak Txilen abian jartzeko. Neurri horiek hankaz gora jarri zituen lurraldearen baldintza sozio-ekonomikoak. Jakina, diktaduraren onespenearekin eta behartsuenen lepora. Gerora beste herrialdetan gupidarik gabe ezarri zituzten neurri neoliberalen laborategia izan zen Txile 70eko hamarkadan. Egun, Irak eta Afganistan sutan jarri dituzten doktrina horiek ezartzen dituzte unibertsitate hoberenetan ikasi duten estrategiek. Eta abar luze bat, oso luzea. Beraz, prest, zertarako eta norekin.

Nire etxetik gertu bizi den baserritarrak ere prest zegoela esan zuen. Fisika ikasten ari zenean fakultatea utzi eta lurra landatzea erabaki zuen. Horretan aritu da azken urteotan, bigarren ingurabideak –Chillidaleku ukiezina zenez– bere landak irentsi dituen arte. Trukean ordaindu dioten prezio miserablea, bi euro metro karratua.

Beraz, ze aurrerapen motaz ari gara? Gure geografia gerra zelai baten modura zuloz, zauriz eta lubakiez josten duenaz? Dirua eta zementua monarkia honen erregerregina bilakatzen dituen aurrerapenak ez du etorriko direnen bizi-modu eta etorkizunean pentsatzen. Bost axola zaio. Eta ez dut modu nostalgikoan esaten, etsipenez baizik. José Luisek zioen “gure herriaren aztoramen bipolarrean”, nik eskizofrenikoan erantsiko nuke. ■

Dirua eta zementua monarkia honen erregerregina bilakatzen dituen aurrerapenak ez du etorriko direnen bizi-modu eta etorkizunean pentsatzen. Bost axola zaio